

Informatie Haarle

Verzameling verhalen
en gedichten
van Martin Wichink
en Piet Plezier
voor in het informatiekraantje

Jaargang 2019

Voorwoord.

Martin Wichink en zijn pseudonieme Piet Plezier schrijven collums/verhalen voor het informatiekraantje van Haarle. Als geboren en getogen Haarlenaar weet Martin en Piet als geen ander hoe het is om in een dorp te wonen, maar er ook van te genieten.

Martin heeft deze compilatie gemaakt voor mensen die graag een vast boekje in de hand willen hebben voor het ultieme leesplezier. Geniet er van.

Meer verhalen zijn te vinden op www.haarle15.jouwweb.nl

©2019 Martin Wichink.

Inhoud:

Haarle wordt harder
Stöppels op ut laand
Mensen waar je blij van wordt
Vorst
Tweelingen
Download
Stemmen
Der is altied weh wat
Kei'jen
Vreemdgaan
Peerdenbloem
Vrijheid maakt het verschil
Doar zit muziek in
Zoek en gij zult vinden
De zee
Springbult
Pindakaas
Iekenprosessierups
Kleurriek bladwark
Rekenblokjes
Kaarten
vedwaalpaatjes

Haarle wordt harder.

Ons dorp is nog altijd even sociaal als altijd hoor, maak je maar niet ongerust. Laatst liep ik weer eens te wandelen door de straten van Haarle. Wat mij opviel waren de trottoirtegels. Keurig in verband gelegd en ook in de bocht loopt die mooi door. Wat mij op dat moment bezighield waren het aantal. Hoeveel tegels zouden er langs de weg liggen?

Heb ik het nog niet eens over het aantal in de paadjes achter onze huizen of in je eigen tuin. Ik zou het zo niet weten, maar als dat er honderdduizend zouden zijn, zou het mij niet verbazen.

Dan ga je verder kijken. De klinkerwegen is ook al zo'n punt. Veel verschillende soorten waaltjes zorgen ervoor, dat we ons gemakkelijk kunnen voortbewegen. Ook hier zijn wel een aantal waaltjes in onze tuinen te vinden.

Maar ook Haarle gaat de moderne tijd mee. Grind in de tuinen en wel in allerlei kleuren en soorten. Zie regelmatig van die bulkzakken staan. Zou zo de bodem niet langzaam dicht slippen?

Hopelijk krijgen we niet allerlei stedelijke problemen. Waar ze het regenwater moeilijk kunnen afvoeren. Waar soms pleintjes of groenstroken dienen als opvangbak van regenwater, bij een langdurige regenval. Dit zou ons steeds vaker te wachten staan, tenminste als we de weerprofeten mogen geloven. De aarde warmt langzaam op.

Misschien moeten we de tuin slimmer indelen. Zodat waterafvoer centraal staat. Op het laagste punt planten of struiken zetten, die het water wel lusten. Of gaan we het regenwater zelf opvangen voor eigen gebruik, om bijvoorbeeld het toilet door te spoelen na gebruik in ons kleine huisje.

Misschien is ruilverkaveling ook wel een mogelijkheid. Regenwater afvoeren en verpompen naar de droge gebieden in de bossen. Zo zouden we een klein beekje kunnen aanleggen. Een drinkvijver voor de wilde dieren of een waterpartij bij het OERR bos voor de kinderen. Een extra attractie met wetenschappelijk onderzoek, terwijl de ouders op het terras zitten.

Haarle verhard zich, maar samen kunnen we met de mogelijkheden om gaan. Gaan we voor een lang leven in duurzaam dorp? De toekomst zal het leren.

©2018 Martin Wichink.

Stöppels op ut laand.

Aj in de winter wel is un frisse neuze wult haaln, dan kom ie der weh is langs. Van die zwatte akkers met stöppels der op. Det bint olde maislaanden e'wes. Aj goed noa goat, bint det ok gewoon eenjoarige planten. Ut laand wut goed bemest in ut veurjoar, dan wut ummeploegd. Noa em rust hemme kreegn, kump ut zoad der in. Dan begint ut wachen. Noa un aantal wekke kump ut gewas langzaam uut de grond. Dan mut der weh e'spuit wun, want ut onkruud mag nie van ut plantie winnen. Soort van Russiese praktijken dus. De stengels schiet langzaam de luch in tut weh un paar meter hoog. Het blef toch aaltied weer un fasinerend gezichte, tut daj der helemoal achter zit en weinig van oe of kunt kieken.

Dan kump ut spannendste gedeelte. As de stengel begint met puberen. Zie kriegt dan de board in de... eh stengel, zeg ma. Doar mut uiteindelik de maiskolven in kommen. Hoe meer boarden, hoe better. As ze noa un half joar begint te verkleuren, dan bint ze riepe. Grote maiskneuzers bint dan van vrog tut laate in de weer um alle boeren te bedienen. Zo wut ut gehakselde mais noa de paskoele e'brach en oppe-sloane in grootte bulten. Dan heb de koejen swinters ok oarig vers voer, net as wie ut etten uut ut diepvries haalt. Ma noe dwaal ik un bettie of, want de stöppels blijft stoane op ut laand. De wottels hebt alle grondstoffen uut de groand e'haald en na boam transporteerd. Zo kon den stengel mooi gruujen. Noa al det wark blef het achter op ut laand. Ie blijft doar stoane in weer en wind. Kriegt ut hele joar te maaken met storm, regn, en aandere winterse neerslag. As ut dan ok nog is hard giet vriezen, dan kregge nog koale vuute ok. Langzaam rot ie dan ok weg. Vegetten veur al ut wark waj heb e'doane. Int veurjoar aj dan helemoal zwak bint, dan krieg ie ok nog stront over de kop, tutdaj messcharp ummedreit wut en ut oe zwat veur de oogen wut. Dan wet ie daj de strijd verleurn hebt. Oene opvolger stiet dan a weer kloar, veurdat ie den ok ma een keer waarschuwen kon. Gin wonder dat ze dan ok zegt, dat de natuur hard is.

Mensen waar je hart blij van wordt.

Je hebt wel eens van die mensen waar je hart blij van wordt. Laats mocht ik op bezoek bij een vrouw op leeftijd om haar een attentie te brengen. Eerst maar even gebeld dat ik langs kwam.

Na binnenkomst was er koffie en zij bracht het even later bij de salontafel. Nu wist ik dat zij liefhebber is van mijn verhalen, dus had ik voor haar een aantal verhalen uitgeprint en gebundeld in een mapje gedaan. Ze was uiteraard heel blij mee met dit onverwachte cadeau.. Zeer verheugd was ze ook over het gekregen Sinterklaassurprise via De Zonnebloem.

Wat haar eigenlijk meer stak was dat ze dit jaar geen lot had kunnen kopen. Want ook anderen moesten wat hebben, die hiervoor eventueel niet in staat zijn om de deur uit te gaan. Ze was blij met de gekregen artikelen en het adres van de maker werd zorgvuldig apart gelegd voor een bedankje achteraf.

De dame wist mij te verbazen met haar brede belangstelling voor politiek en het welzijn voor de medemens. Een nieuwe dimensie van zorg ging voor mij open. Dat wil zeggen in de uitvoer hiervan. Omkijken naar anderen die het minder hebben is ook al zo'n ding. Stille armoede kreeg een breed onderwerp in ons gesprek. Ooit had ze voor iemand iets gekocht en in alle goedheid willen geven. Waarschijnlijk door schaamte, werd er bijna letterlijk de deur beledigend voor haar neus dicht geslagen. Hierdoor was ze wel wat voorzichtiger geworden, iets wat ik goed kan begrijpen. Heb het zelf ook zo eens mogen ervaren.

Toch wilde ze ook dit jaar weer iets goeds doen voor een ander. Door dit onderwerp kwamen weer terug op de stille armoede. Mogelijkheden hiervoor zijn dan de voedselbank of een pakketje maken voor de minima. Iets wat in onze gemeente breed wordt gedragen, dus ook in Haarle. Dat leek haar wel wat. Doordringend mij aankijkend vroeg ze of ik dat eventueel voor haar wilde doen. Wetend dat zij het zelf niet breed heeft, maar nog altijd rond kan komen met wat ze heeft. En dan toch nog denken aan een ander. Daar wordt je hart blij van. Jezelf op een tweede plaats zetten voor een ander die het echt nodig heeft. Natuurlijk heb ik ja gezegd en haar opdracht uitgevoerd. Wat een prachtmens om te ontmoeten.

©2018 Martin Wichink.

Vorst.

Wat is de natuur tog mooj as ut vrös. Planten, stroeken of eigelijk de blaagies die der nog an zit, kriegt dan un witte raand. De kleur lek wat doffer deur de vorst, ma ut behöld ziene kleuren weh. As de zunne der ok nog is oaver hen schient, dan glinstert ut ok nog is. Doar kan ik enorm van genieten in de winter en ik hoppe ie'je ok. Ie kriegt ut immers zo ma gratis en veur niks en ie hoeft der ma weinig veur te doene.

Ma vandaage was der iets wat aans aan de haand. Zatte net an de koffie toen ik na buuten keek. Ut zunnegie scheen lekker en de bevreuren blaagies glinsteren mie tegemoet. Ma toen zag ik wat aans. Ut leken weh twee touwgies die deur de wind hen en weer gingen. Toen ik better keek, deur het rolgedien omhoog te doene, zag ik dat ut un spinnenweb was. Mooi wit bevreuren en ut raadsel was oppelöst. Dan goa ik wieder denken. Zol zon spinne weh wat te etten hem, want vliegen bint der noe tog nie buuten. Of zolle det doene um warm te blieven. Zeg ma un bettie spinnijdig, opgefokt en actief um ut ma nie kold te kriegen. Dan mut ik toegeem datte oarig ziene beste hef e'doane. Nie alleene veur ut raam, ma ok tussen de stuukies zie ik un paar droaden hangen. Of zol de familie bie mekaare zitten, det zol ok nog kunnen. Zo kunt ze ut etten, wat ze dan saam e'vangt, eerlek verdeelen. Zo overwintert ze dan weh.

Ut blef in ieder geval un mooj gezichte. Kiek dan ma is noar de plaaties op soosiale media zoas feesboek, twitter, instagram en zo. Doar komt de moojste fotoos veurbie. Ik zol zeggen, kiek der is noa en geniet der van. De natuur is mooj en prachtig. Elke dag is der weh weer wat aans te beleuven. Kiek mar is um oe hen en maak der ma is fotoos van met oene mobiel. Vin ie ut niks, dan kuj ut zo weer verwijderen. Gewoon doen dus, wedden daj steeds meer ziet.

©2018 Piet Plezier.

Tweelingen.

Ik vroage mie weh is of... zol der in de natuur ok tweelingen wenne? Doar denk ik dan an, bie de beume in ut bos. Mangs hej weh is van die gekke beume. Woar de wottels en de stam oarig um mekaare henne drei'jt bint. Dan denk ik weh is bie miezelf, zoln det noe ok een of twee ei'jige tweelingen wenne? Of zoln det noe gewoon twee of meerdere beumpies wenne, die dan teegn mekaare annegruu'jt bint. Ik denke zelf dat ze weh wat met mekaare hebt, aans klikt ut nie zo. Of zol ut gewoon un mannelukke en un vrouwlukke soort wenne, die as un getrouwt echpaar deur ut leaven mut, tutdat ze e'roo'jd wut of umme weit. Dan bint ze alleen ma riepe veur de holtkachel liekt mie, want fatsoenlukke plaanken krieg ie doar ok nie meer van. Ut kapot zaagen zal a muuluk zat wenne, ma met un goeje kettingzaage mut ut weh lukken.

Misskien daj der nog un kunswark uut kunt sleppen, dan verdien ie der nog wat an. Ie hebt van die eigensgedrei'jden, die doar völle geld veur wult betaalen. Ma ok det mut ze zelf ma wetten.

Denke daj dan weh heel goed mut kieken of alle beesies der uut bint, want ie wult tog gin boktor of aandere gevret in huus hem. Stel oe is veur daj mooj na de televiesie zit te kieken en de baanke onder oen gat dondert met un klap in mekaare. Nou dan bin ie der mooj kloar met. Dan muj oene kasten, drempels en oene deuren ok in de gaaten hoalen, aans valt de gaaten doar vanzelf weh in. Dan kuj ut better in de holtkachel doene, dan heur ie ut weh knisperen, ma dan hej der nog un bettie warmte van. Gedrei'jt holt giet hier ok nog is langer met, umdat ut eenmoal strakker in mekaare zit. Un bettie warmte soams as ut wat koalder wut, is ok nie vekeerd. Geniet der in ieder geval weh van, want doar is de natuur ok veur bedoeld... tog!

©2018 Piet Plezier

Download.

Tegenwoordig een alledaags woord, maar volgens mij is het een Nederlandse uitvinding. Sterker nog, ik denk dat het uit Overijssel komt. De naam van de firma zit er al in verwerkt, zoals bedrijven dit wel vaker proberen te doen. Bij de laatste drie letters kom ik OAD tegen. Zoals iedereen wel bekend is, het is een bus en reis organisatie. De Overijsselse Auto Dienst zoals het officieel heet, reed vroeger ver voor het eerste internet door Overijssel met een complete dienstregeling. Later kwamen hier de busreizen bij. Dan is het wel handig als je een woordje over de grens kunt spreken. Engels, Duits, Frans en wat nog allemaal niet meer. Daar ligt de basis van het woord Download.

Onder in de bus werden de bagage in en uit geladen, zodat iedereen fatsoenlijk op de stoelen in de bus kon zitten. Bij dat in en uit laden is er veel informatie uitgewisseld. Tel daar alle reis verhalen nog eens bij op en je bent waar je wezen moet.

Down staat niet voor Down Under, al gaat alle bagage wel onder in. Load staat voor het laden van de bus, waar de reis ook naar toe gaat.

Zelf zie ik het dan zo voor me, dat Bill Gates als student met een software probleem worstelde en dit graag op wilde lossen. Hoe verstuur je dit nu naar zijn mede oprichter Paul Allen. Het toeval wil, dat een reisbus bij een hotel stopt. Uit de laatriimte van de bus worden bestickerde OAD koffers uitgepakt en het hotel binnen gedragen. Bill maakt een krabbel op zijn papier over downloaden en gaat verder met zijn computer.

We weten allemaal hoe dit verder is gegaan met Microsoft, waar de meesten nog altijd gebruik van maken. Doordat het systeem met Windows ging draaien en steeds sneller werd, kwamen er diverse toepassingen bij. Downloaden is er een van en is nu helemaal ingeburgerd, zonder te weten waar dit eigenlijk is ontstaan. Zo blijkt het toch een Hollands tintje te hebben. Denk daar maar eens aan, als je de volgende keer weer iets download, zoals bankafschriften, belasting informatie en zo. Het was destijds een hele toer om daar te komen, maar de reis is nu alledaags geworden. Gemak dient nu eenmaal de mens.

©2019 Martin Wichink.

Stemmen.

We worden omgeven door stemmen. Als baby leerde je al stemmen herkennen, zoals die van je ouders. Feilloos weten ze dan wat eigen en wat vreemd is.

Een piano kan ontstemd raken, maar de snaren kunnen door het stemmen met een stemvork weer zuiver worden gemaakt. Toonladders kunnen in verschillende hoogtes gebruikt worden en met de stemmen waarmee gezongen wordt, kunnen zorgen voor een fantastische samenzang.

Je kan een voorkeursstem geven om iemand te laten winnen bij een actie of wedstrijd.

Laat jij je stem wel een gelden bij de verkiezing bijvoorbeeld. Dit kan zowel voor de tweede kamer of bij de provinciale verkiezing, maar ook lokaal in jouw eigen gemeente. Je kan jouw stem laten horen, maar ook verloren laten gaan. Dat laatste is jammer, want dan blijft alles vaak bij het oude, ook al was je er soms ontevreden over. Door jouw stem te laten gelden, kan een andere partij zijn voordeel er mee doen. Misschien wel omdat hun voorstellen dichterbij bij jouw visie in de buurt komen, dan de partij waar je altijd al misschien op stemde. Met de verbeteringen die dat met zich mee kan brengen, heeft jouw stem er dan wel mede invloed op gehad.

Soms moeten partijen met elkaar samenwerken en het beleid op elkaar afstemmen. Dat dit consequenties met zich mee kan brengen, zijn ze zich wel van bewust. Valt het beleid tegen, dan kan jouw stem bij de volgende ronde weer van invloed zijn, maar gebruik deze dan wel.

Nu in maart zijn er weer de Provinciale Staten en waterschap verkiezing. Voor ons dorp willen we allemaal het beste... toch. Kijken we naar iemand uit de buurt van het platteland of kiezen we iemand uit de stad. Willen we een persoon die er vol voor gaat of een met allerlei neven functies. Dit laatste kan zowel een voordeel als een nadeel zijn. Natuurlijk maakt het wel uit hoe maatschappelijk je bezig bent, want dan hoor je en spreek je diverse mensen. Hier zitten soms ontstemde mensen bij, maar ook met nieuwe ideeën of voorstellen, waar ze hun stem willen laten gelden. Veranderingen hoeven niet per definitie altijd slecht te zijn. Het zorgt soms ook voor verbeteringen of andere inzichten. Willen we natte voeten of inbreng voor ons dorp, laat je horen. Wat stem jij?

der is aaltied weh wat

twee joar bint a weer veurbie
wat giet de tied tog snel
wie skriefft um toerbeurte
ma det wet ie zelf ok wel

zo zie'j ma weer
der gebeurt altied wel wat
met penne en papier of oene mobiel
wie vint vanzelf weh iets op oons pad

giet ut oaver de Almeloose weg
of gebeurt der wat op ut karkplein
veur de meeste onderwarpen
vint wie weh un refrein

wie skriefft wat wie teegn komt
gin onderwarp is oons te gek
as amateur doet wie oonse beste
en wie pent wat oons goed toe lek

liekt eigenlek weh un bettie op meerjoarige bloemen
wie komt en wie goat
ie ziet oons weer terugge
as der wat gebeurt op stroat

©2019 Piet Plezier

Kei'jen.

Aj weh is in ut bos loopt, dan zie'j wel is kei'jen liggen op ut pad. Det hef met oons bargachtige gebied te maaken, van uut de ies'tied. De grond woar wie op leaft is dus a heel old. Noe bint der weh verzamelaars van die kei'jen, want der bint weh heel völle verschillende soorten van.

Kei'jooloogen wut ze dan ok weh is e'nuumt.

De bint der wat van die kei'jen bie woar ie zelfs un vuurtie met kunt maken, aj ze dan teeng mekaare ketst. Vuursteen nuumt ze die ok weh is.

Veural as ut weer is e'rengt hef en ut zaant un bettie wegge spuult is, dan bint ze gemakkelek te vinden. Soms bint ze heel ruw, ma der bint ok weh van die hele gladden bie. Die bint dan deur de joaren hen helemoal glad e'skuurd deur ut zaand hen. Die wut dan weh is mette nömm veur de sier as deekoraatsie. Ok wichter en hobbie'jisten bint der weh gek op. Ie kunt ze versieren of helemoal beskilderen en dan aans neer leng um der noa te goan kieken.

Ut enigste waj eigenlek nie mut probeeren, is um de kei'jen te goan tellen in ut bos. Wet namelek uut eigen ervaring daj dan nog weh em bezig bint.

Weet weh dat ik der ok un paar teegn bint e'kommen, die der gewoon neer e'leg bint.

Soms langs ut fietspad, ma ok weh die as grenspoal dient tussen de verskillende gemeentes. Messkien umdat ze doar muulek de grond in kunt kommen, um doar un bord neer te kunnen zetten. Sommige bint a zo old, dat ze uut de veurige eeuw komt.

Ma noe hek der eene zeene, den is messkien weh op un rengachtige dag e'brach, ma zeker nie ut de grond teveurskien e'spuult. Messkien heb ie ut zelf ok a weh e'zeene. Un moolenaarssteen bie de Mölle. Ut past weh bie ut gebouw met die naame.

Der is doar ut laste joar oarig bie e'bouwt. Zie zoln toch nie stiekem de Mölle in ere herstellen. Det zol toch weh un nie'je trekpleister in Hoarle kun wun. Wie zult ut weh ziene. As doar meer oaver bekend wut, dan heur ie ut vanzelf weh.

©2019 Piet Plezier.

vreemd gaan

we doen het allemaal wel een
ja, hallo, kijk maar niet zo vreemd
ook jij doet het wel eens
maar je mag dit helemaal zelf weten

vaak is het een gemis
een soort van honger
we gaan dan in den vreemde
een misstap is dan zo gemaakt

het is ons eigen ik
die daarin volledig mee instemt
een vorm van gemis
al is het maar voor even

je komt toch weer terug
in je eigen thuisbasis
waar jij je happy voelt
alleen af en toe mis je dan even iets

de zon, de zee of bossen
of vaar je liever op een meer
met een rondvaartboot mee op een rivier
we hebben er soms even behoefte aan

©2019 Martin Wichink

Peerdebloem.

Heb ie ok weer zo genooten van de eerste Pinksterbloemen, noast de weilaanden vol peerdebloemen in de ofgelopen moand. Ikke weh.

Peerdebloem, wat een gekke naame eigenlek veur un bluuende plante. Aj tenminste een weilaand vol ziet, zonder dat der ok ma één peerd in rond lóp.

Toen bin ik ma is em goan zuuken op internet. Dan kuj doar vaste weh wat oaver vinden. En joa heur, zie heb an de bloeme mar un naame geem, terwijl ze eigenlek nie eens wussen of ut misskien un onkruid was. Det maakt de boeren niks uut. Ut zörgt in ieder geval veur un goeie ontluchting en ofwating van de grond van de weilaanden. Mocht ut un tiedje dreuge wenne, dan kröp de reengworm bie un eerste buuje deur de holle stengel hen, veural as de grond goed hard e'wun is. Skelt weh un hoop graafwark.

Wie ziet ze vaake as eene gelle kleur, ma wus ie dat der weh 250 verschillende miekro soorten bint. Ma aj die ok nie met ut bloote oog kunt ziene, nem ik oe det ok nie kwoalek. Vremde naam kriegt ze weh in de verskillende streken in oons laand. Van hondstong tut leeuwetaand of van pissebloem tut kettingspol, terwijl de blaaderen ok nog is bekend stoat as etbare molssloa tut de bluu. Konienen blaaderen wut ze ok weh is e'nuumd. Bes weh un bettie gek, aj tenminste noa goat dat koejen, schoapen en geiten ut vret as genezing bie un darmstoornis. Dan zoj toch un andere naame bie disse bloem verwachen.

Noe is disse plant weh bekend in de kruuden industrie as geneesmiddel. Zoln ze ut dan ziene as een peerdemiddel teeng verskillende kwoalen. Dan kank de weh un bettie vree met de naame hem.

Woar ik mie weh oaver verbaast heb, is dat ze in Ruslaand probeert hebt, um hier rubber uut te haaln. Honderdvieftig kilo per hektaare kon ze doar uut haaln. Mooie bieverdienste veur de boeren met laand. Dan zol Hieveeja uut Roalte zo noa de bloemenweide in Hoarle kunnen kommen veur de rubberen leerzen. Ma det zie ik zo nog nie gebeuren.

Aans kuj der ok nog aaltied un sieroop van maaken. Goegkel zelf ma is op internet. Misskien zit der veur oe ok weh un peerdemiddel tussen. Disse bloem hef ziene sporen a weh verdiend, as ut nie weit.

©2019 Piet Plezier.

vrijheid maakt het verschil

je leven geven
voor vrijheid van anderen
in de heetst van de strijd
dat doe je zo niet even

bij het bevrijdings monument
herdenken wij de soldaten
die hier voor vochten
twee minuten stilte is er voor gepland

bij het verlaten van huis en haard
een onbekend avontuur tegemoet
om vrijheid en vrede te bestrijden
dat is het waard

tegenwoordig strijden we er tegen
in vredesmissie genaamd
waar soms soldaten of burgers bij sneuvelen
om vrijheid voor anderen te overwegen

twee minuten is het doodstil
bloemen versterken dit moment
herdenk alle gevallen
vrijheid maakt het verschil

©2019 Martin Wichink.

Doar zit muziek in.

De jeugd uut Hoarle han ut laatste kabaal
Wie zelf bint begun met discobal
Later vun wie op zoaterdag oonse bieval
Noe hef Dieksiepop nog zien verhaal

Muziek kent wie dan ok oaveral
Wie swingt der wat of met mekaar
Plee bekken of sprökkelt zelf un bend in elkaar
Disse uutloatklep nuumt ze ok weh carnaval

In de natuur is ut ech nie aans
Rietueele daansen of fluiten brekt ut ies
Zie maakt de vogels niks wies
Ok a is ut misskien un buutenlaanse gaans

Berucht was ut paadje noar de blokhut
Dan was ut tied um na brommers te kieken
Noa ut eerste kussie begun ut snel op wat aans te lieken
Deur ademnood raakte ie dan uutgeput

Ieder vogel fluit zo as ut gebekt is
Alles lek op mekaar, ma zie heurt ut verskil
A lek oonse hëgge weh is op un doeventil
Ma zonder muziek in de tuin is der wat mis

©2019 Piet Plezier.

Zoek en gij zult vinden.

Er is een plek in Haarle waar alles samen komt. Bedrijven, verenigingen, stichtingen of wat dan ook. Haarle wordt steeds digitaler, dus wordt er steeds vaker gekeken op www.haarle.com. De site van onze historie, maar ook van het laatste nieuws over ons dorp.

Waar ieder bedrijf, vereniging of stichting de kans krijgt om via een eigen webpagina op deze site zich te presenteren. Mogelijk aanvullend met een eigen nieuws. De wereld wordt nu eenmaal sneller en digitaler, dus waarom doe je dan ook niet mee.

Je wilt graag meer bekendheid naar buiten dragen. Dan is dit de plek om jezelf in de kijker te spelen en de lezer van eerste informatie te voorzien. Hiernaast zou je dan nog kunnen overwegen om een eigen website te vermelden. Daarnaast kan je dit verder uitbouwen met email en/of telefoonnummers. Zo ben je nog meer verzekerd van directe contacten. Mensen horen niet met vragen te blijven zitten, zeker niet als ze bij een vereniging willen komen of een bedrijf zoeken en daarover informatie willen krijgen over iets wat er op dat moment actueel speelt. Hoe handig kan je daar op inspringen.

Natuurlijk kan Haarle niet zonder zijn vrijwilligers. Om iets nieuws te organiseren ben je ze hard nodig, maar ook al jarenlange tradities kent vaak trouw vrijwilligers. Zelf draag ik al veertig jaar mijn steentje bij. De laatste jaren zelfs bij meerdere verenigingen. De naam zegt het dan ook al, je doet het vrijwillig. Vergeet niet dat door jouw inzet de leefbaarheid in het dorp vergroot wordt of in stand wordt gehouden. Maar je leert er ook nog eens veel door. Je gaat mensen ontmoeten waarvan je niet eens wist dat ze ook nog een andere kant hadden zoals je ze nu eenmaal kent. Waar een bestuur eventueel mee te maken krijgt om iets van de grond te krijgen. Natuurlijk kan je naast het Plaatselijk belang, informatie krijgen over hoe geldstromen moet worden beheerd of hoe je aan hulpmiddelen kan komen. Ik kan je verzekeren, dat zelfs na veertig jaar nog altijd weer nieuwe dingen ontdekt worden. Woon blij in Haarle en heb er veel plezier, maar steek ook eens je handen uit de mouwen. Daar worden we allemaal beter van in Haarle. Vele handen maken tenslotte licht werk.

©2019 Martin Wichink.

De zee.

We zijn er allemaal wel eens geweest, denk ik. Langs de kust aan de zee. Dan weet je ook hoe faserend dit kan zijn. De zee geeft en neemt, is het oude credo in oude vissersdorpen. Doelend op de vergaande schepen, die niet meer terugkwamen. Tegenwoordig gebeurt dit gelukkig steeds minder door betere schepen en communicatie.

Als je zo langs de kustlijn staat. Ziet je de golven keer op keer zich op het strand werpen en zich weer terug zakken in de zee zelf. We weten ook wat voor verwoesting de zee kan leveren, mocht het gaan spoken tijdens een stevige storm. Eigenlijk best wel gek dan, dat we de zee dan toch steeds weer opzoeken.

Of zou er meer aan de hand zijn? Dat we bijvoorbeeld dichter bij de zee staan, dan dat wij zelf kunnen vermoeden?

De zee zou dan de mensenmassa voor kunnen stellen. Door oorlogen en\of conflicten kan het aardig spoken in onze wereld. De stroming bepaald welke richting wij op gaan. De golven die keer op keer het strand werpen, zoeken de grenzen op tot hoever we kunnen gaan. Maar ook van het geven en nemen in ons leven. Waarvan eigenlijk elk mens zich van bewust zou moeten zijn.

Als ieder mens nu eens meer zou geven dan nemen, zou de zee rustig blijven voortkabbelen. Andersom zou dit wel eens tot een flinke storm kunnen toenemen, totdat de golven weer tot normale porties terug bewegen met een rustige stroming en wij weer overgaan tot de orde van de dag.

Het strand zelf zien we als een grote levensweg, waarbij de duinen als voorbeeld dienen van de hobbels die we wel eens moeten nemen in ons aardse bestaan.

Af en toe waait er wel eens een frisse wind, die ervoor zorgt dat we weer helder kunnen kijken. We hebben tot slot allemaal wel eens van die dagen, dat het mistig is of dat er wel eens een natte regen of huil dag tussen zit. Zo zit het leven nu ook eenmaal in elkaar. Maar als de zon weer schijnt en het water schittert, dan kunnen we voor een moment ons geluk niet op.

©2019 Martin Wichink.

Springbult.

Soms vraag ie oe weh is of woar iets noe veur dient. Nem noe bie de oale ingang bie de pas. Doar heb ze noe een joekel van een drempel neer e'leg. Eerluk is eerluk, met de fietse kuj der weh langs en gin auto kan doar in.

Zol ut dan un uutkiekpost wenne veur de rolstoelerers of luu met een roolaator? Denk ut nie, want dan zol ut nie zo steil en rond wenne, a kuj der weh prima van oe ofkieken.

Un deeting plekke zol ok nog kunnen, ma doar stoa'j dan weh oarig in de kiekert.

Tis ok gin spelding veur de wichters, want die hebt hun eigen stukkie bos. Het is ok gin opstapplaase veur de heideslak, want der stiet gin bushokkie bie.

Noe der pas un nie-j bord is e'plaatst, ging der bie mie un lichie braan. Ut is de nie-je startplaatse veur Sallands moojste. Vanuut de hoogte starten, zodaj gelieke snelheid hebt. Det heb ze natuurlek offekekken van de Lochsprinters oaver de barg. Det hebt ze vaste zeene op de lokale teeleviesie. Niks mis met heur, want iedereene hef dezelfde kaans. Alleene ried ze hier nie op un vaste baane.

Nee, wat meer zol stoorn is meskien de tekst wat doar op ut bord stiet. 'Un kussie en dan gaan' is doarop te leazen. Dan kreg de naame Sallands moojste weh un hele andere betekenis, as det zo zol gebeuren bie de start veur elke deelnemer. Ie vergroot zo weh de promotiekaansen, ma ok ut deelnemersveld. Gelukkig bint ze dan bie de start nog nie zo smeurig en zweeterig. Det krieg ie dan bie de eerste drie van elke kategorie bie de kjals en vrouwluu. Die hebt dan ok un prestaatsie neer e'zet van wie ut snelste van allemoal bint in hun groep en det mut beloond wun. De kiekers kunt doarvan genieten vanof ut terras bie de Pas.

Ma zoj dan ok verkiezingen kunnen kriegien in Hoarle zelf. Wie is 'Sallands moojste' van dit joar? Dit zol kunnen tijdens de karmse of met de carnaval. Zo krieg ie der zo ma weer un nie-j evenement bie in Hoarle. Of warp ik noe zelf un te hooge drempel op en is ut tog nog wat aans? Wie wet heurt of least wie det nog eens op de lokale teeleviesie of in de kraante. Ik wagge weh of.

©2019 Piet Plezier.

Pindakaas.

Pindakaas, wie is er nou niet groot mee geworden. Een slogan die we allemaal kennen. Verschillende topsporters die voorbijkomen, hoe ze eventueel als klein kind zijn opgegroeid. Topsporters moeten veel dingen laten om tot hun prestaties te komen. Ze moeten er ook nog eens veel voor overhebben. Daar worden ze dan ook voor gesponsord en betaald. Op zich niks mis mee. Wij genieten van hun prestaties op TV en zij genieten dan vaak een voorbeeldfunctie.

Nu kan ik u melden, ook ik ben groot geworden met pindakaas. Heb in mijn leven aan vele sporten mee gedaan, maar meer om het mee doen en genieten in het gezelschap. Als ik al van topsport in mijn leven mag spreken, is het de voetbal. Zevenentwintig jaar heb ik dit vol mogen maken met hoogte en dieptepunten. Kampioen ben ik nooit geworden, maar wel altijd plezier in het spelletje gehad. Dat vind ik veel belangrijker.

Het leven is eigenlijk ook een vorm van topsport. Je leert dingen te laten, maar ook om juist wel te doen. Het is belangrijk om weer op te gaan staan in moeilijke tijden. Soms met hulp van wie dan ook. Het leven is te kort om lang bij dingen stil te blijven staan, al is dit niet altijd duidelijk.

Maar als het goed gaat, probeer er vooral van te genieten van wat er op je pad komt. Kleine dingen kunnen groot worden, grote dingen kunnen soms kleiner lijken dan dat ze zijn. Probeer het is van meerdere kanten te bekijken en verbaas je eens over de mogelijkheden.

Heb zelf het nodige al mee gemaakt in mijn leven en waar nodig overwonnen. Het heeft mij stabiel en sterker gemaakt in het leven.

Of dit nu komt door de pindakaas die ik gegeten heb? Harde noten heb ik moeten kraken. Loop altijd nog redelijk gesmeerd door de natuurlijke oliën. Bekijk zelf ook alles vanachter het glas. Ook op mijn potje past een deksel. Zo kan ik natuurlijk nog wel even doorgaan.

Kan in ieder geval wel zeggen nu, ik ben wel groot geworden met pindakaas. Daar is geen commercie voor nodig. Ben lekker mezelf gebleven.

©2019 Martin Wichink.

iekenprosessierups

zie komt in rie'jen van twee
er huuzen zo hele volkstammen met
ut valt dan ok nie mee
as ze oonse iekenbeume bezet

uuterlek bint ze hoarig
zie wut e'harst, weggezöggen of verbraand
die dan nog blijft zitten, bint vaste dan nog weh oarig
doar is wat aans met an de haand

as ze de kaans kriegt, vret ze hun boek vol
doarnea pakt ze zich warm in
ontpoppen is dan hun aandere rol
want der zit ok nog un vlinder in

wat ik mie of vroage dan
is un nachtvlinder dan zo leeluk as de nacht
net offe nie lachen kan
of isse zowel kwetsbaar as zacht

dan bint de luu nog nie kloar
zie wilt de gelegde eier tellen
doarin zit dan weer ut volgende gevoar
hoevölle bestrijdingsmiddelen mut wie veur ut volgend joar bestellen

©2019 Piet plezier.

Kleurriek bladwark.

Gruun, gel, rood, peers, broen en bie zwat'of, zovölle kleuren kom ie teegn an bladwark. Heel normaal wat in dit tiedstip van ut joar van de beume of kump. Asof de beume oons nog un boskop met wil geem.

Veur julle wil ik nog een keer mooj wenne, veurdat ik al ut blad loat vallen. Met regen en un boele wind, kump ut allemaol terechtte op de grond.

Wat doet wie dan allemaal? Juust... blad opruumen. Op de weg en op oonse stoepjes, doar kan ik ut begriepen. In de tuin muj ut eigenlek loaten liggen. Ut is goeje mest en heel wat dierlek volk is der blie'j met.

Un stekkelvarken kroept graag in un vössem met bladeren. Doarin kanne dan mooj zien wintersloap hoaln. Reegnwormen kunt der zich te goed an doene en zo ok nog mooj veur de ofwatering zorgen. Wes ma eerlek, as der völle water valt in ut noajoar, dan bint wie weh blie'j, dat ut rengwater snel de grond in trekt en dat ut nie blef stoane. Dan zol der un hoop kapot kunnen vriezen in de winter.

Noast dat ut bladwark goeie mest is veur oonse tuin, leaverd det soms ok nog nie'j leaven op. Det ziej vanzelf weh, as ze as paddestoelen uut de grond schiet. Ma wuss ie ok dat ut bladwark un goeje extra bescherming is teegn de vorst.

Deur al det bladwark wat der op de grond ligt, doet wie ok nog völle an de ofkomst doarvan te roajen. Is ut un bark, Hollandse of Amerikaanse ieken, misskien is ut weh un heel ander soort boom of stroek uut de tuin van de buren. Want nie iedereene hef dezelfde stroeken as de buren gelukkig. Det maakt ut ok zo vroolek in de stroate. Ma deurdat wie met zien allen op de grond blijft kieken, ziet wie nie de kaale beume. Det valt oons pas op, as der vorst an de grond is e'wes en zo ut rottingsproces versnelt. Dan bint de kleuren snel weg en kiek wie dan pas weer umhoog. De beume bint a kloar veur de winterbehandeling, noe wulle nog.

©2019 Piet Plezier.

Rekenblokjes.

Kreeg er op de lagere school mee te maken met onze eerste rekenles. Vergeten ben ik ze daarna nooit. Een rekenblokkendoos met staafjes van een tot en met tien centimeter. Bij toeval kwam ik dit plaatje tegen op Google bij het zoeken naar wat afbeeldingen en kwam erachter dat ze nog steeds in gebruik zijn. Vond het toen al functioneel, maar blijkbaar nu nog steeds. Gebruik de blokjes nu niet meer, maar tel nog wel eens met mijn vingers, als ik iets moet uitrekenen.

Eigenlijk is het best wel bijzonder, dat de tien cijfers van nul tot negen ons hele leven beheersen in het gebruik hiervan.

Jaartallen worden aangegeven door middels van deze cijfers in willekeurige volgorde. Net als onze digitale klokken, weegschalen, televisie en noem er zo nog maar meer op. Steeds weer keren de cijfers erin terug.

Het gaat nog meer ons leven beheersen, als we kijken naar ons salarisstrook, huishoudboekje en misschien hebben we zelfs aandelen of obligaties uit staan. Laat staan dat je een hypotheek of een lening hebt afgesloten. Hier is de kleur van de cijfers onder de streep dan weer van belang.

Is het te veel, dan weet de belastingdienst hier ook wel weer raad mee.

Wil je op pad met de auto of fiets, dan wil je de afstand weten. Net als de hoogte van een brug, heuvel of misschien wel een berg, waar je overheen wilt. Buiten de hoogte, gaat het bij vrachtwagens vaak ook nog eens om het gewicht. Wat ze zelf al wegen, maar ook de hoeveelheid wat ze mogen vervoeren. Deze cijfers kunnen ze vaak teruglezen in een lijvig rapport met inhoud.

Gelukkig kunnen we deze handelingen steeds vaker op onze digitale computers, laptops, tablets of mobiele telefoons doen. Deze kunnen we dan aflezen of een uitdraai maken van dit document of bon.

Maar wist jij dat de eerste computers alleen maar nullen en enen gebruikte, om zo functioneel het werk te kunnen doen. Best wel knap hé, als je tenminste na gaat dat bij het scannen van een artikel, ook al een combinatie gebruikt van letters en cijfers. De techniek staat niet stil, maar de tien cijfers blijven.

©2019 Martin Wichink.

Kaarten.

Jokeren, Amerikaans jokeren, pesten, schoppenjagen, klaverjassen, éérentwintigen, éénendertigen, chinezen, enz. Vele kaartspellen heb ik al gespeeld vroeger en nu nog steeds. De een speel je vaker dan een ander.

Vroeger in ons gezin van zes kinderen, was er altijd wel twee tegenstanders te vinden of meer. Dus werd er veel gekaart.

We hadden een pot met koperen centen, die dan werd gebruikt voor het inzetten tijdens het spel. Wie aan het einde van het spel de meeste centen bezat, had gewonnen. Daarna gingen de centen weer terug in de pot voor een volgende ronde. Het ging ons om het spel en niet om de knikkers zagezegd.

De computer deed op gegeven moment zijn intrede. Met Windows 3.11 kwam ik in contact met Patience, een kaartspel die me wel een beetje aan jokeren deed denken. Diverse keren heb ik dit spel gespeeld. Meerdere computers later speel ik nog steeds kaartspelletjes op de pc. Online zijn er vele spellen te vinden, maar ook Windows heeft nog altijd zijn eigen spellen.

Heerlijk vind ik het altijd om na inspanning, administratie doen, verhalen schrijven of wat dan ook, even te ontspannen met een kaartspel. Even helemaal je hoofd leeg maken voor het slapen gaan.

Kan je wel vertellen dat ik nog nooit heb geweten, hoeveel verschillende soorten patience er bestaan. Ben er zelf al vele tientallen tegen gekomen in al die jaren. Op moment speel ik de Japanse versie. Ingewikkeld is het niet, maar je wel jouw koppie er goed bij houden. Het wordt om die manier dan ook een vorm van denksport. Je traint je geheugen met nadenken en actief te houden. Net als bij puzzelen.

Er zijn mensen die met kaarten hun geld verdienen, zoals met pokeren. Dat heeft mij nog nooit zo getrokken. Spelen voor de fun, daar is het mij altijd om te doen geweest. Mee doen is belangrijker dan winnen. In goed gezelschap een lekker potje kaarten.

Als we bijvoorbeeld een potje duizenden spelen en er dan een persoon is die alleen maar voor mij wil zitten, omdat hij bang is dat ik de stapel weggoikaarten wel eens oppak, dan lach ik daar alleen maar om. Heb in de loop der jaren mijn truckjes wel geleerd, maar breng die ook over. Iedereen moet weten dat het maar een spelletje is. Samen lachen en genieten het belangrijkste is in het leven.

©2019 Martin Wichink.

Vedwaalpaatjes.

Ie komt ze oaveral weh eens teegn. Of ie noe in un bos loopt of oaver een diek of duinen bie zee. Mangs heb ie dan van die kleine paatjes, die zo van de hoofdweg weg loopt. Vaake un bettie kronkelend en de bochte verdwijnt dan achter un boom of stroekwark. Disse nuum ik noe verdwaalpaatjes. Aj doar dan in loopt, dan wet ie nie wat der noe achter de bochte giet gebeuren. Ie ondekt dan un nie'je wereld as ut ware met aandere weegn.

Wat doarnoa dan weer kump, det is dan ofwachen. Veur ut zelfde geval kan un pad ok ineens ophoaln.

Muuleker wut ut as ie op un kruusing komt, woar ie meerdere richtingen uut kunt. Dan muj kiezen. Goa ik links of goa ik noe rechts, ma rechtdeur kan ok nog. Eigenlek maakt ut nie uut veur wat van kaante ie kiest, aj de weg ma terugge weet. Aans is ut lastig zuuken, aj bijveurbeeld met oene fietse of auto bint e'kom.

Ut mooiste is weh, daj dan vaake mooie stukkies ongerepte natuur ziet. Asof ie de eerste bint, die dit paadtje heffe vun. As un eerste astroonout in het stoefzaand, zo mut det dan ongeveer vuulen.

Ik zal oe gewoon zeggen, moch ie oojt eens zo'n paatje vinden, loop der dan gewoon is in. Is kiekeen of ie dingen kunt vinden, die ie nog noojt eerder e'zeene hebt. Of dat ie biezondere bloezems kunt ontdekken van de verschillende stroeken en beume, woar ie normaal zo ma an veurbie zoln goane. Leg ut vaste met oene mobiel en maak zo un mooie seerrie oaver disse biezondere verdwaalpaatjes.

Ie mut ut veur de eerste keer gewoon is doene en uut probeeren. Aj det een moale doane hebt, dan is er gin terugkeer moogelek. Ut zuut as ut waare gewoon an. Ik kan oe niet aans zeggen en hoppen, daj der un hoop plezier an beleft. Dan ziet wie vanzelf weh de fotoos op feesboek of aans op ut wiedewereldweb of zo.

Ie mut ma zo rekken, ie kunt ma tut de helfte ut bos ma inlopen, want dan loop ie der ok a weer uut. Völle wille.

©2019 Piet Plezier.